

Spis treści

	Str.	Nb.
Przedmowa	VII	
Bibliografia	XXXIX	

Część I. Starożytność

Rozdział I. Monarchie despotyczne i wielkie imperia

Wschodu	3	1
§ 1. Rys historyczny	3	1
§ 2. Ustrój społeczny despotii	4	2
§ 3. Ustrój polityczny despotii	6	3
I. Monarcha	6	3
II. Administracja centralna i lokalna	6	4
III. Sądownictwo	7	5
§ 4. Ustrój polityczny wielkich imperiów	8	6

Rozdział II. Państwa-miasta – *polis*

§ 5. <i>Polis</i> grecka	10	8
I. Rys historyczny	10	8
II. Organizacja <i>polis</i>	11	9
III. Ustrój społeczny	11	10
1. Obywatele	11	10
2. Ludność zależna	14	13
IV. Ustrój polityczny	15	15
1. <i>Polis</i> arystokratyczna	15	15
1.1. Król	15	16
1.2. Rada starszych	16	17
1.3. Zgromadzenie ludowe	17	18
1.4. Urzędnicy	17	19
2. Tyrania	18	21
3. <i>Polis</i> oligarchiczna	20	22
4. <i>Polis</i> demokratyczna (ateńska)	21	23
4.1. Historyczny rozwój demokracji ateńskiej	21	23
4.2. Instytucje	23	25

	Str.	Nb.
V. Sądownictwo	26	27
1. Sąd przysięgłych	26	27
2. Sądy kolegialne	26	28
3. Sądy jednoosobowe	27	29
§ 6. <i>Civitas</i> rzymska	27	30
I. Rys historyczny	27	30
II. Ustrój społeczny	28	31
III. Ustrój polityczny w okresie królewskim (753–509 p.n.e.)	31	36
1. Król	31	36
2. Senat	32	37
3. Zgromadzenie kurialne (<i>comitia curiata</i>)	32	38
4. Kolegia kapłańskie	32	39
IV. Ustrój polityczny w okresie republiki (509–27 p.n.e.)	33	40
1. Zgromadzenia ludowe	33	40
2. Senat	34	41
3. Urzędy i urzędnicy (magistratury)	35	42
3.1. Podziały, uprawnienia, cechy	35	42
3.2. Urzędy wyższe	36	44
3.2.1. Konsulowie	36	44
3.2.2. Pretorzy	37	45
3.2.3. Cenzorzy	38	47
3.3. Urzędy niższe	38	48
3.3.1. Edylowie	38	48
3.3.2. Kwestorzy	39	49
3.3.3. Pozostałe urzędy	39	50
3.4. Urzędy nadzwyczajne	39	51
3.4.1. Dyktatorzy	39	51
3.4.2. Trybuni wojskowi z władzą konsularną	40	52
3.5. Trybuni ludowi	40	53
4. Administracja terytorialna	40	54
4.1. Zarząd Italii	40	54
4.2. Prowincje	41	55
V. Wojskowość	42	56
Rozdział III. Monarchie imperialne	44	57
§ 7. Monarchie hellenistyczne	44	57
I. Rys historyczny	44	57
II. Ustrój społeczny	44	58
III. Ustrój polityczny	45	59
IV. Administracja	46	60
§ 8. Cesarstwo rzymskie (27 r. p.n.e.–476 r. n.e.)	46	61
I. Rys historyczny	46	61
II. Ustrój społeczny	47	64

	Str.	Nb.
III. Ustrój polityczny pryncypatu (27 r. p.n.e.–284 r. n.e.)	49	67
1. <i>Princeps</i>	49	67
2. Zgromadzenia ludowe	51	68
3. Senat	51	69
4. Magistratury	52	70
5. Urzędnicy cesarscy	52	71
6. Kancelaria i rada cesarska	53	72
7. Administracja terytorialna	53	73
7.1. Zarząd Italii	53	73
7.2. Prowincje	54	74
IV. Ustrój polityczny dominatu (284–476 r.)	54	75
1. Cesarz	54	75
2. Senat	55	77
3. Administracja cesarska	55	78
4. Administracja terytorialna	56	79
V. Kościół i religia chrześcijańska	56	80
VI. Wojskowość	57	81
§ 9. Cesarstwo chińskie	58	82
I. Rys historyczny	58	82
II. Ustrój społeczny	58	83
III. Ustrój polityczny	59	84
1. Monarcha. Cesarz	59	84
2. Administracja centralna i terytorialna	59	85
Rozdział IV. Źródła prawa (poza prawem rzymskim)	61	86
§ 10. Pojęcie źródeł	61	86
§ 11. Prawo Egiptu	62	87
§ 12. Prawo Mezopotamii	62	88
§ 13. Prawo Izraela	64	90
§ 14. Prawo Persji	64	91
§ 15. Prawo Grecji	65	92
Rozdział V. System prawa (poza prawem rzymskim)	67	93
§ 16. Prawo prywatne	67	93
I. Prawo osobowe	67	93
II. Prawo rodzinne	67	95
III. Prawo rzeczowe	69	96
IV. Prawo zobowiązań	70	97
V. Prawo spadkowe	71	98
§ 17. Prawo karne	71	99
§ 18. Prawo procesowe	73	102

	Str.	Nb.
Część II. Średniowiecze		
Wprowadzenie. Granice chronologiczne	77	103
Rozdział I. Plemienne państwa barbarzyńskie. Państwo protofeudalne i początki monarchii wczesnofeudalnej	80	104
§ 19. Państwa germańskie	80	104
I. Państwa germańskie na obszarze Rzymu	80	104
II. Państwa północnogermańskie	83	112
§ 20. Państwa słowiańskie	83	113
§ 21. Ustrój społeczno-gospodarczy	84	116
I. Ustrój rodowo-plemienny i jego rozpad	84	116
II. Rozwój i kategorie wielkiej własności ziemskiej	86	119
III. Władztwo gruntowe. Immunitet	88	123
§ 22. Ustrój polityczny	90	124
I. Wiec	90	124
II. Król	90	125
1. Powstanie władzy patrymonialnej	90	125
2. Następstwo tronu	91	126
3. Zakres władzy królewskiej	92	127
III. Administracja centralna	92	128
1. Dwór królewski	92	128
2. Zebrania nadworne	93	129
3. Urzędnicy nadworni	93	130
IV. Administracja lokalna	94	131
§ 23. Wymiar sprawiedliwości	96	133
§ 24. Wojskowość	99	134
Rozdział II. Jednolita monarchia feudalna	100	135
§ 25. Rys historyczny	100	135
§ 26. Ustrój społeczny	103	146
I. Stosunek lenny	103	146
1. Model kontynentalny	103	146
1.1. Wasalstwo i beneficjum	103	146
1.2. Forma zawarcia stosunku lennego	105	149
1.3. Obowiązki wasala i seniora	105	150
1.4. Czas trwania stosunku lennego. Dziedziczenie lenn	106	151
1.5. Przedmiot i własność lenna	107	152
1.6. Hierarchia lenna i jej funkcjonowanie	107	153
2. Model angielski	108	154
3. Model sycylijski	110	155
II. Stosunek poddańczy	111	156

	Str.	Nb.
III. Początki społeczeństwa stanowego	114	157
1. Duchowieństwo	115	158
2. Rycerstwo (szlachta)	115	159
3. Powstanie miast i mieszczaństwa	116	160
4. Chłopstwo	117	162
IV. Niewolnictwo	118	163
§ 27. Ustrój polityczny	119	164
I. Idee uniwersalne	119	164
1. Godność cesarska. Cezaropapizm	119	164
1.1. Cesarz wschodniorzymski (bizantyjski)	119	164
1.2. Cesarz frankoński (karoliński)	120	166
1.3. Cesarz niemiecki	121	167
2. Papocezaryzm (papalizm)	123	169
II. Władza cesarska i królewska	124	170
1. Zakres władzy	124	170
2. Następstwo tronu	125	171
3. Ograniczenia władzy królewskiej na rzecz możnowładztwa. Przywileje	127	172
III. Administracja centralna	130	175
1. Zebrania nadworne	130	175
2. Urzędnicy nadworni	131	176
IV. Administracja lokalna	132	177
§ 28. Wymiar sprawiedliwości	136	185
I. Sądownictwo kontynentalne	136	185
§ 29. Wojskowość	138	186

Rozdział III. Rozdrobniona monarchia feudalna

(policentryzm i monarchie dzielnicowe)	140	187
§ 30. Rys historyczny	140	187
§ 31. Ustrój społeczny	142	193
§ 32. Ustrój polityczny	143	195
I. Władza królewska	143	195
1. Francja	143	195
1.1. Zakres władzy	143	195
1.2. Następstwo tronu	145	198
2. Konfederacja Rzeszy Niemieckiej	145	199
2.1. Zakres władzy	145	199
2.2. Elekcja króla	146	200
3. Hiszpania	146	201
4. Ruś Kijowska	147	202
4.1. Zakres władzy	147	202
4.2. Następstwo tronu	147	203
II. Administracja centralna	148	204
1. Zgromadzenia nadworne	148	204

	Str.	Nb.
2. Urzędnicy nadworni	149	205
III. Administracja terytorialna	150	206
§ 33. Sądownictwo	153	209
§ 34. Wojskowość	154	210
Rozdział IV. Monarchia stanowa	156	211
§ 35. Rys historyczny	156	211
§ 36. Ustrój społeczny. Struktury stanowe	158	221
I. Stan duchowny	158	221
II. Stan szlachecki	160	222
1. Podział wewnętrzny	160	222
2. Szlachta wyższa	160	223
3. Szlachta niższa	163	228
4. Przywileje	165	236
III. Stan mieszczański	166	237
1. Organizacja społeczna	166	237
2. Organizacja gospodarcza. Gildie i cechy	167	238
IV. Stan chłopski	168	239
§ 37. Ustrój miast	172	240
I. Włochy	172	240
1. Okres konsularny	172	240
2. Okres podesty	173	241
3. Okres cechowy	174	242
4. Signorie	174	243
5. Republiki miejskie	175	244
5.1. Republiki mieszczańskie (Florencja)	175	244
5.2. Republiki arystokratyczne (Wenecja, Genua)	175	245
II. Francja	176	246
III. Niemcy	177	247
IV. Anglia	179	250
V. Iberia	180	251
VI. Skandynawia	181	253
VII. Miejskie republiki feudalne na Rusi (Nowogród i Psków)	181	255
§ 38. Ustrój polityczny	183	256
I. Konstrukcja Korony Królestwa	183	256
II. Władza królewska	184	257
1. Zakres władzy	184	257
2. Następstwo tronu	186	258
III. Administracja centralna	188	259
1. Rada Królewska (Królestwa)	188	259
2. Urzędnicy nadworni i państwa	190	260
IV. Zgromadzenia stanowe ogólnopaństwowe	191	261
1. Geneza	191	261

	Str.	Nb.
2. Parlament w Anglii	192	262
2.1. Geneza	192	262
2.2. Struktura	193	263
2.3. Kompetencje	194	264
3. Stany Generalne we Francji	195	265
3.1. Geneza	195	265
3.2. Struktura	196	266
3.3. Kompetencje	197	267
4. Sejm Rzeszy	197	269
4.1. Geneza	197	269
4.2. Struktura	198	270
4.3. Kompetencje	199	271
5. Sobór Ziemski w Rosji	199	272
6. Zgromadzenia stanowe innych państw	200	273
V. Administracja lokalna	203	277
VI. Lokalne zgromadzenia stanowe	205	278
§ 39. Wymiar sprawiedliwości	207	280
I. Sądownictwo królewskie	207	280
1. Francja	207	280
2. Anglia	208	281
3. Pozostałe kraje europejskie	211	287
II. Sądownictwo stanowe	212	288
§ 40. Wojskowość	213	289
Rozdział V. Wielkie imperia średniowiecznej Azji		
z posiadłościami w Europie	215	290
§ 41. Cesarstwo Bizantyjskie (Romajów)	215	290
I. Rys historyczny	215	290
II. Stosunki społeczne	216	291
III. Ustrój polityczny	216	292
1. Cesarz	216	292
2. Senat	216	293
3. Administracja centralna	217	294
4. Administracja lokalna	217	295
IV. Sądownictwo	218	296
V. Wojskowość	218	297
§ 42. Arabowie	218	298
I. Rys historyczny	218	298
II. Ustrój społeczny	219	299
III. Ustrój polityczny	220	300
1. Kalif	220	300
2. Wezyr	221	301
3. Administracja centralna	221	302
4. Administracja lokalna	222	303

	Str.	Nb.
IV. Wojskowość	223	304
§ 43. Państwo Turków osmańskich (do 1566 r.)	224	305
I. Rys historyczny	224	305
II. Ustrój społeczny	225	306
III. Ustrój polityczny	226	307
1. Sułtan – kalif	226	307
2. Rada	226	308
3. Administracja centralna	226	309
4. Administracja lokalna	227	310
IV. Wojskowość	228	311
§ 44. Państwo Mongołów	228	312
I. Rys historyczny	228	312
II. Ustrój społeczny	229	313
III. Ustrój polityczno-wojskowy	229	314
Rozdział VI. Zagadnienia ogólne prawa średniowiecznego	231	315
§ 45. Główne nurty i cechy	231	315
§ 46. Dominacja prawa zwyczajowego	232	316
§ 47. Partykularyzm prawa	233	317
§ 48. Stanowość prawa	235	318
§ 49. Kazuistyka prawa	235	319
Rozdział VII. Źródła prawa	237	320
§ 50. Prawo barbarzyńców	237	320
I. Spisy praw zwyczajowych Germanów. <i>Leges barbarorum</i>	237	320
1. Charakterystyka ogólna	237	320
2. <i>Leges barbarorum</i> szczepów wschodniogermańskich (Wizygoci, Ostrogoci, Burgundowie)	239	321
3. <i>Leges barbarorum</i> szczepów zachodniogermańskich (Frankowie)	239	324
4. <i>Leges barbarorum</i> plemion południowogermańskich (Alamanowie, Bawarowie)	240	326
5. <i>Leges barbarorum</i> plemion północniogermańskich (Sasi, Turyngowie, Fryzowie)	240	327
6. Longobardowie	240	328
7. <i>Leges barbarorum</i> plemion anglosaskich	241	329
II. Wczesnośredniowieczne prawo stanowione. Kapitularze	241	330
III. Pomniki praktyki	242	331
1. Dokumenty	242	331
2. Formuły i formularze	242	332
3. Kartularze	243	333
§ 51. Późnośredniowieczne prawo rodzime	243	334
I. Niepisane prawo zwyczajowe i jego partykularyzm ..	243	334

	Str.	Nb.
II. Spisy i ustawy prawa zwyczajowego	246	337
1. Źródła prawa we Francji	246	337
2. Źródła prawa w Rzeszy	247	338
3. Źródła prawa w Hiszpanii	248	339
4. Źródła prawa w Portugalii	248	340
5. Źródła prawa w Italii	249	341
6. Źródła prawa w Szwecji	249	342
7. Źródła prawa w Norwegii i Islandii	250	343
8. Źródła prawa w Danii	251	344
9. Źródła prawa Węgier	251	345
10. Źródła prawa Czech	252	346
11. Źródła prawa Rusi Kijowskiej	253	347
12. Źródła prawa Rosji	253	348
13. Źródła prawa w państwach bałkańskich	254	348a
III. Ustawodawstwo ogólnopaństwowe i partykularne	254	349
IV. Prawo lenne	258	357
V. Prawo miejskie	258	358
VI. Prawo wiejskie	262	364
§ 52. Odmienność systemu źródeł prawa angielskiego (po 1066 r.)	263	365
I. Prawo statutowe (<i>statutory law</i>)	263	365
II. System <i>common law</i>	264	366
III. System <i>equity law</i>	265	367
IV. Wykształcenie prawnicze	266	368
V. Zbiory wyroków. Literatura prawnicza	267	369
§ 53. Prawo kanoniczne	268	371
§ 54. Prawo rzymskie w średniowieczu	270	375
I. <i>Leges Romanae barbarorum</i>	270	375
II. Renesans prawa rzymskiego w późnośredniowiecznych Włoszech	271	377
1. Szkoła glosatorów	271	377
2. Szkoła komentatorów (postglosatorów)	272	379
III. Recepcja prawa rzymskiego w Rzeszy Niemieckiej ..	272	381
1. Pojęcie i przyczyny recepcji	272	381
2. Sposoby przeprowadzenia recepcji	273	382
3. Przedmiot recepcji	274	383
IV. Recepcja prawa rzymskiego we Francji	274	384
V. Rozprzestrzenienie wpływów prawa rzymskiego w innych państwach europejskich	275	386
§ 55. Prawo bizantyjskie	277	387
§ 56. Prawo arabskie	278	388
Rozdział VIII. Prawo prywatne	280	389
§ 57. Prawo osobowe	280	389

	Str.	Nb.
I. Zdolność prawna osób fizycznych	280	389
1. Pojęcie	280	389
2. Brak i ograniczenia zdolności prawnej	280	390
3. Nabycie zdolności prawnej	285	395
4. Utrata zdolności prawnej	285	396
II. Zdolność prawna osób prawnych	286	397
III. Zdolność do czynności prawnych	287	398
1. Pojęcie	287	398
2. Ograniczenia zdolności do czynności prawnych ...	287	399
§ 58. Prawo małżeńskie, rodzinne i opiekuńcze	289	401
I. Prawo małżeńskie osobowe	289	401
1. Formy zawarcia małżeństwa	289	401
1.1. Forma świecka	289	401
1.2. Forma kościelna (do 1563 r.)	290	404
2. Rozwiązanie małżeństwa	291	406
3. Wdowa	292	407
4. Stosunki osobowe między małżonkami	293	408
II. Prawo małżeńskie majątkowe	293	409
1. Majątek małżeński	293	409
2. Ustroje majątkowe	295	410
III. Prawo rodzinne	296	414
1. Rodzina i dzieci	296	414
2. Adopcja (przysposobienie)	297	417
3. Opieka	297	418
§ 59. Prawo rzeczowe	298	419
I. Pojęcie i podział rzeczy	298	419
II. Posiadanie i jego ochrona	299	420
III. Własność	300	422
1. Pojęcie	300	422
2. Formy własności	301	423
2.1. Własność podzielona	301	423
2.2. Własność alodialna	301	424
2.3. Własność zbiorowa	302	425
3. Ograniczenia własności	302	426
3.1. Regalia	302	426
3.2. Prawo bliższości	303	427
3.3. Prawo sąsiedzkie	303	428
3.4. Ordynacje i fideikomisy	304	429
4. Nabycie własności	304	431
4.1. Nabycie pierwotne	304	431
4.2. Nabycie pochodne	305	433
5. Utrata własności	307	434
IV. Ograniczone prawa rzeczowe	307	435

	Str.	Nb.
1. Wolności	307	435
2. Użytkowanie	308	436
3. Ciężary realne	308	437
4. Zastaw	309	438
§ 60. Prawo spadkowe	311	439
I. Pojęcie spadkobrania	311	439
II. Dziedziczenie beztestamentowe	312	440
1. Dziedziczenie ruchomości i nieruchomości	312	440
2. Porządki dziedziczenia	314	441
3. Nabycie spadku	316	442
III. Dziedziczenie testamentowe	317	443
§ 61. Prawo zobowiązaniowe	318	444
I. Źródła zobowiązań	318	444
II. Sposoby utwierdzania i umacniania umów	319	445
III. Wygaśnięcie zobowiązań	321	453
IV. Odpowiedzialność z tytułu zobowiązań	321	454
V. Rodzaje umów	322	455
Rozdział IX. Prawo karne	325	468
§ 62. Prawo karne wczesnego średniowiecza	325	468
I. Przestępstwo	325	468
1. Pojęcie przestępstwa	325	468
2. Podział przestępstw	325	469
3. Rodzaje przestępstw	327	472
3.1. Przestępstwa prywatne	327	472
3.2. Przestępstwa publiczne	328	478
4. Odpowiedzialność karna	328	481
4.1. Podstawa odpowiedzialności	328	481
4.2. Rodzaje odpowiedzialności	329	482
4.3. Okoliczności wyłączające i ograniczające odpo- wiedzialność karną. Bezkarność	330	484
4.4. Przyczyny wyłączające lub ograniczające odpo- wiedzialność karną. Brak winy	331	485
5. Udział w przestępstwie	331	486
5.1. Sprawstwo i współsprawstwo	331	486
5.2. Podżeganie, pomocnictwo i poplecznictwo ...	332	487
II. Kara	332	488
1. Pojęcie i racjonalizacja kary	332	488
2. Zasady wymiaru kary	333	490
3. Rodzaje kar	334	491
3.1. Kary prywatne	334	491
3.1.1. Krwawa zemsta i jej ograniczenia	334	491
3.1.2. System kar kompozycyjnych (kary pieniężne)	336	492

	Str.	Nb.
3.2. Kary publiczne (państwowe)	339	495
§ 63. Zmiany w prawie karnym późnego średniowiecza	341	502
I. Przestępstwo	341	502
1. Nowy podział przestępstw	341	502
2. Subiektywizacja odpowiedzialności karnej. Wina	342	503
3. Brak bezprawności czynu i winy	344	506
4. Problem karania zamiaru i usiłowania	344	507
5. Udział w przestępstwie	345	508
II. Kara	345	509
1. Nowe podziały kar	345	509
2. Wymiar kary	346	510
Rozdział X. Postępowanie sądowe	347	511
§ 64. Najdawniejsze sposoby dochodzenia sprawiedliwości ..	347	511
§ 65. Proces zwyczajny	347	512
I. Pozew sądowy	347	512
II. Zasady procesowe	348	513
1. Zasada jedności procesu cywilnego i karnego	348	513
2. Zasada skargowości	349	514
3. Zasada dyspozycyjności (rozporządzalności)	349	515
4. Zasada kontradyktoryjności	349	516
5. Zasada formalizmu	350	517
6. Zasada ustności i jawności	350	518
III. Strony procesowe i ich zastępcy	350	519
IV. Terminy i odroczenia (dylacje)	351	520
V. Rozprawa. Wyrok	352	522
VI. Postępowanie dowodowe. Środki dowodowe	353	523
1. Przysięga własna	353	524
2. Przysięga ze współprzysiężnikami	354	525
3. Świadkowie	354	526
4. Dokumenty	355	527
5. Świadcstwa urzędowe	355	528
6. Ordalia (sądy Boże)	355	529
VII. Nagana wyroku	357	530
§ 66. Postępowanie z urzędu	358	531
I. Postępowanie arbitralne	358	531
II. Postępowanie rugowe	358	532
§ 67. Postępowanie szczególne	359	533
I. Proces wydobywczy	359	533
II. Proces przeciwko schwytanemu na gorącym uczynku i zabitemu	360	534
III. Proces gościnny	360	535
IV. Proces przeciwko szkodliwym ludziom	360	536
V. Proces o zbiegłych poddanych	361	537

	Str.	Nb.
§ 68. Postępowanie zapobiegawcze	361	538
I. Postępowanie zabezpieczające	361	538
II. Postępowanie upadłościowe	362	539
§ 69. Postępowanie egzekucyjne	362	540

Część III. Czasy wczesnonowożytne

Wprowadzenie. Granice chronologiczne	367	541
---	------------	------------

Rozdział I. Monarchie absolutyzmu renesansowego,

klasycznego i oświeconego	370	542
§ 70. Rys historyczny	370	542
§ 71. Teoretyczne uzasadnienie monarchii absolutnej	373	551
I. Absolutyzm renesansowy	373	551
II. Absolutyzm klasyczny	374	552
III. Absolutyzm oświecony	375	553
§ 72. Doktryny ekonomiczne absolutyzmu	376	554
§ 73. Stosunki społeczne	377	555
I. Szlachta	377	555
II. Duchowieństwo	383	567
III. Mieszczaństwo	384	568
IV. Chłopstwo	387	575
§ 74. Ustrój polityczny	391	586
I. Władza królewska	391	586
II. Administracja centralna	395	591
1. Rady królewskie i inne organy kolegialne	395	591
2. Urzędnicy ministerialni	400	602
III. Reprezentacje stanowe	403	610
IV. Administracja lokalna	407	619
§ 75. Wymiar sprawiedliwości	412	630
I. Sądownictwo królewskie	412	630
II. Sądownictwo stanowe	418	642
§ 76. Wojskowość	419	643
§ 77. Stosunek do wyznań	420	644
I. Państwa katolickie	420	644
II. Państwa protestanckie	422	648

Rozdział II. Republiki wczesnonowożytne	425	652
--	------------	------------

§ 78. Rys historyczny	425	652
§ 79. Ustrój społeczno-gospodarczy	426	656
I. Szlachta	426	656
II. Duchowieństwo. Stosunek państwa do wyznań	427	657
III. Mieszczaństwo	428	658
IV. Chłopstwo	430	659

	Str.	Nb.
§ 80. Ustrój polityczny	432	660
I. Władza protektora, namiestnika	432	660
II. Rady i urzędy centralne	435	663
III. Zgromadzenia stanowe	437	667
IV. Administracja lokalna	439	670
§ 81. Wymiar sprawiedliwości	440	673
§ 82. Wojskowość	441	676
Rozdział III. Kolonie państw europejskich w Ameryce	442	679
§ 83. Rys historyczny	442	679
§ 84. Stosunki społeczno-gospodarcze	443	683
§ 85. Ustrój polityczny	445	687
Rozdział IV. Źródła prawa wczesnonowożytnego	448	691
§ 86. Myśl kodyfikacyjna XVI – połowy XVIII w.	448	691
§ 87. Źródła prawa we Francji	450	692
§ 88. Źródła prawa w Rzeszy Niemieckiej	451	693
§ 89. Źródła prawa w państwach skandynawskich	453	694
§ 90. Źródła prawa w Rosji	454	695
§ 91. Źródła prawa w innych państwach	455	696
§ 92. Prawo rzymskie w czasach nowożytnych	456	697
I. <i>Usus modernus pandektorum</i>	456	697
II. Humanizm prawniczy	456	698
§ 93. Źródła prawa angielskiego	457	699
Rozdział V. Zmiany w prawie prywatnym	458	700
§ 94. Prawo osobowe	458	700
I. Osoby fizyczne	458	700
II. Osoby prawne	460	701
§ 95. Prawo małżeńskie, rodzinne i opiekuńcze	460	702
§ 96. Prawo rzeczowe	462	704
I. Posiadanie	462	704
II. Własność	463	706
III. Nabycie i utrata własności	464	707
IV. Rozwój ograniczonych praw rzeczowych	466	708
§ 97. Prawo spadkowe	466	709
I. Dziedziczenie ustawowe	466	709
II. Dziedziczenie testamentowe	467	710
§ 98. Prawo zobowiązań	468	711
Rozdział VI. Zmiany w prawie karnym	470	714
§ 99. Charakterystyka ogólna	470	714
§ 100. Przestępstwo	471	715
I. Publicznoprawny charakter przestępstwa	471	715

	Str.	Nb.
II. Podstawy odpowiedzialności karnej	471	716
III. Formy popełnienia przestępstwa	472	717
IV. Rodzaje przestępstw	473	718
1. Analogia	473	718
2. Przestępstwo czarów – nowy kierunek represji karnej	473	719
§ 101. Kara	475	721
I. Pojęcie i racjonalizacja kary	475	721
II. Rodzaje kar	476	722
III. Zasady stosowania kar	478	725
Rozdział VII. Postępowanie cywilne	480	726
§ 102. Proces rzymskokanoniczny	480	726
I. Geneza i zasady	480	726
II. Stadia procesu	480	727
§ 103. Kierunki rozwoju procesu cywilnego w czasach wczesnonowożytnych	484	733
Rozdział VIII. Postępowanie karne	486	736
§ 104. Proces inkwizycyjny	486	736
I. Przebieg procesu inkwizycyjnego	486	736
II. Tortury	487	740
§ 105. Angielski proces karny	490	743

Część IV. Czasy nowożytne (późnonowożytne)

Wprowadzenie. Granice chronologiczne	497	747
Rozdział I. Zagadnienia ogólne konstytucjonalizmu	499	748
§ 106. Pojęcie konstytucji	499	748
§ 107. Ustanowienie i zmiana konstytucji	499	749
§ 108. Struktura i systematyka konstytucji	501	752
§ 109. Treść konstytucji	502	753
§ 110. Państwo konstytucyjne. Kryteria podziałów	503	755
Rozdział II. Ustrój społeczno-gospodarczy państw konstytucyjnych	506	759
§ 111. Ustrój społeczny	506	759
I. Znoszenie podstaw feudalnego ustroju społecznego (1774–1814)	506	759
1. Realizacja praw obywatelskich w Stanach Zjednoczonych	506	759
2. Francuskie deklaracje praw człowieka i obywatela z XVIII w.	507	761
3. Reformy społeczne <i>Steina</i> i <i>Hardenberga</i> w Prusach	510	766

	Str.	Nb.
4. Rozwój praw obywatelskich w innych państwach europejskich. Wpływy rewolucji francuskiej	511	767
5. Państwa starego porządku społecznego	513	768
II. Przeobrażenia ustroju społecznego w latach 1814/1815 – 1917/1918	513	769
1. Reakcja powiedeńska	513	769
2. Konstytucyjny liberalizm praw obywatelskich	515	770
3. Zakończenie procesu uwłaszczania chłopów	516	771
4. Ustawodawstwo socjalne	517	772
§ 112. Ustrój gospodarczy	518	773
I. Kapitalizm liberalny (wolnokonkurencyjny). Doktryna i polityka	518	773
II. Kapitalizm monopolistyczny	520	774
Rozdział III. Liberalno-demokratyczne monarchie konstytucyjne	522	775
§ 113. Rys historyczny	522	775
§ 114. Ustrój polityczny	525	787
I. Władza królewska	525	787
1. Wielka Brytania	525	787
2. Francja	527	790
3. Hiszpania	530	793
4. Portugalia	532	795
5. Włochy	533	796
6. Holandia	533	797
7. Belgia	534	798
8. Szwecja	535	799
9. Norwegia	536	800
10. Dania	536	801
11. Państwa bałkańskie	537	802
II. Zarząd centralny	537	803
1. Rząd. Gabinet. Rada	537	803
1.1. Wielka Brytania	537	803
1.2. Pozostałe monarchie europejskie	539	806
2. Ministrowie i ich odpowiedzialność	541	807
2.1. Wielka Brytania	541	807
2.2. Pozostałe monarchie europejskie	542	808
III. Ciała ustawodawcze	545	818
1. Parlament w Wielkiej Brytanii	545	818
1.1. Izba Lordów	545	818
1.2. Izba Gmin. Reformy prawa wyborczego	546	819
1.3. Mechanizm rządów parlamentarno-gabinetowych	548	824
2. Ciała ustawodawcze konstytucyjnej monarchii francuskiej	549	826

	Str.	Nb.
3. Kortezy w Hiszpanii	551	828
4. Kortezy w Portugalii	552	829
5. Senat i Izba Deputowanych we Włoszech	553	830
6. Stany Generalne w Holandii	554	831
7. Senat i Izba Reprezentantów w Belgii	555	832
8. Riksdag w Szwecji	556	833
9. Storting w Norwegii	557	835
10. Riksdag w Danii	557	836
11. Parlamenti w państwach bałkańskich	558	837
IV. Administracja lokalna. Samorząd	559	838
1. Wielka Brytania. Unowocześnienie instytucji samorządowych	559	838
2. Francja rewolucyjna. Reformy Konstytuanty	560	839
3. Podziały terytorialno-administracyjne innych monarchii europejskich	561	840
3.1. Model francuski	561	841
3.2. Model historyczny	562	842
§ 115. Wymiar sprawiedliwości	564	843
§ 116. Wojskowość	568	849
§ 117. Stosunek państwa do Kościoła	569	853
Rozdział IV. Monarchie absolutne i postabsolutne	573	859
§ 118. Rys historyczny	573	859
§ 119. Ustrój polityczny państw złożonych (konfederacji, federacji, unii realnych)	575	863
I. Stanowisko przewodniczącego	575	864
II. Organy wykonawcze	576	867
III. Ciała ustawodawcze	578	870
§ 120. Państwa unitarne	579	875
I. Władza cesarsko-królewsko-sułtańska	579	875
II. Zarząd centralny (ministrowie, rady i inne organy) ..	581	876
III. Ciała ustawodawcze	582	881
1. Parlament w Rosji	582	881
2. Rada Państwa w Austrii	583	884
3. Landtag w Prusach	584	886
4. Parlament w Turcji	584	888
5. Parlament w Japonii	585	888a
IV. Zarząd lokalny	585	889
1. Rosja	585	889
2. Austria i Węgry	586	890
3. Prusy	588	891
4. Turcja	589	892
5. Japonia	589	892a

	Str.	Nb.
§ 121. Wymiar sprawiedliwości	590	893
I. Rosja	590	893
II. Austria i Węgry	591	894
III. Prusy i II Rzesza	592	895
IV. Turcja	594	896
V. Japonia	594	896a
§ 122. Wojskowość	594	897
I. Rosja	594	897
II. Austria	595	898
III. Prusy	595	899
IV. Turcja	596	900
§ 123. Stosunek państwa do Kościoła	596	901
I. Rosja	596	901
II. Austria	597	902
III. Prusy	597	903
IV. Turcja	598	903a
Rozdział V. Reżimy autorytarne	599	904
§ 124. Rys historyczny	599	904
§ 125. Ustrój polityczny	600	906
I. Władza autorytarna konsula, cesarza, prezydenta	600	906
II. Zarząd centralny. Ministrowie	602	910
III. Ciała ustawodawcze	603	911
1. Model francuski	603	912
2. Model latynoamerykański	605	913
IV. Zarząd lokalny	605	914
1. Model francuski	605	914
2. Model latynoamerykański	606	917
§ 126. Wymiar sprawiedliwości	607	918
§ 127. Wojskowość	608	919
§ 128. Stosunek państwa do Kościoła	609	920
Rozdział VI. Republiki	611	921
§ 129. Rys historyczny	611	921
§ 130. Ustrój polityczny	613	927
I. Władza głowy państwa	613	927
1. Władza prezydenta w USA	613	927
2. Kolegialna i jednoosobowa (prezydent) głowa państwa we Francji	615	928
3. Głowy państwa w innych republikach	616	929
II. Zarząd centralny (sekretarze, ministrowie, Rady)	617	930
1. Administracja federalna w Stanach Zjednoczonych. Sekretarze	617	930
2. Ministrowie we Francji	618	931
3. Ministrowie w innych republikach	619	932

	Str.	Nb.
III. Władza ustawodawcza	620	933
1. Kongres w Stanach Zjednoczonych	620	933
2. Zgromadzenia ustawodawcze we Francji	622	934
3. Władza ustawodawcza w Republice Batawskiej ..	624	935
4. Władza ustawodawcza w Republice Helweckiej i Szwajcarii	624	936
5. Władza ustawodawcza w republikach iberyjskich	625	937
IV. Zarząd terytorialny. Samorząd	626	938
1. Stany w USA	626	938
2. Kantony w Szwajcarii	627	939
3. Zarząd lokalny w pozostałych republikach	628	940
§ 131. Wymiar sprawiedliwości	629	941
I. Sądownictwo federalne i stanowe w USA	629	941
II. Sądownictwo Związku i kantonów w Szwajcarii	631	942
III. Sądownictwo w pozostałych republikach	631	943
§ 132. Wojskowość	632	944
§ 133. Stosunek państwa do Kościoła	632	945
Rozdział VII. Zagadnienia kodyfikacji prawa	634	946
§ 134. Problem kodyfikacji prawa w XVIII w.	634	946
§ 135. Prawo natury – ideologiczna podstawa kodyfikacji	635	948
§ 136. Założenia nowoczesnego kodeksu prawa	637	951
§ 137. Zagadnienie kodyfikacji prawa w Anglii	639	953
§ 138. Zagadnienie kodyfikacji prawa w USA	640	954
§ 139. Nowa systematyka prawa	642	955
Rozdział VIII. Prawo cywilne	645	956
§ 140. Rozwój prawa cywilnego i myśli cywilistycznej w XIX i XX w.	645	956
I. Etapy rozwoju prawa cywilnego	645	956
II. Główne nurty myśli cywilistycznej	646	957
1. Kierunek klasyczny. Pozytywizm ustawowy i naukowy	646	957
2. Naturalizm prawniczy	648	960
§ 141. Źródła prawa cywilnego. Przebieg prac kodyfikacyjnych i ich rezultaty	650	962
I. Kodeks bawarski (1756)	650	962
II. <i>Landrecht pruski</i> (1794)	651	963
III. Kodeks Napoleona (1804)	653	964
IV. Kodeks austriacki – ABGB (1811)	655	966
V. <i>Swod Zakonow</i> (1832)	657	968
VI. Kodeks niemiecki BGB (1896)	659	969
VII. Kodeks szwajcarski – ZGB (1907/1912)	661	971
VIII. Kodeksy cywilne innych państw	663	973
IX. Źródła prawa prywatnego w Anglii	664	974

	Str.	Nb.
X. Źródła prawa prywatnego w USA	665	975
§ 142. Źródła prawa handlowego	666	976
I. Kodeks francuski (1807)	666	976
II. Kodeksy niemieckie (1861, 1897)	667	977
III. Kodeks zobowiązań Szwajcarii (1881, 1911, 1936) ..	668	979
IV. Kodeks handlowy Włoch (1882)	669	980
V. Źródła prawa handlowego w Anglii	669	981
VI. Źródła prawa handlowego w Stanach Zjednoczonych	669	982
§ 143. Instytucje prawa cywilnego	670	983
I. Prawo osobowe, małżeńskie i rodzinne	670	983
1. Osoby fizyczne	670	983
2. Osoby prawne	672	985
3. Prawo małżeńskie osobowe	674	989
4. Prawo małżeńskie majątkowe	677	993
5. Prawo rodzinne	678	996
§ 144. Prawo rzeczowe	681	999
I. Pojęcie rzeczy	681	999
II. Posiadanie	681	1000
III. Własność	681	1001
§ 145. Prawo spadkowe	683	1003
I. Zasady ogólne	683	1003
II. Dziedziczenie testamentowe	685	1004
III. Dziedziczenie ustawowe	687	1007
IV. Dziedziczenie kontraktowe (umowne)	687	1008
§ 146. Prawo zobowiązaniowe	688	1009
I. Źródła zobowiązań. Umowy	688	1009
II. Odpowiedzialność cywilna	689	1010
§ 147. Dziedziny prawa wyodrębnione z prawa cywilnego	690	1011
I. Prawo handlowe	690	1011
II. Prawo pracy	692	1015
Rozdział IX. Prawo karne	696	1016
§ 148. Myśl karnistyczna XVIII–XX w.	696	1016
I. Humanitaryzm prawniczy XVIII w. Przedstawiciele i postulaty	696	1016
II. Szkoła klasyczna w Niemczech (początek XIX w.) ..	700	1018
III. Kierunki pozytywistyczne (schyłek XIX w.)	703	1021
IV. Nauka prawa karnego w XX w.	706	1026
§ 149. Źródła prawa karnego	707	1027
I. Kodyfikacja prawa karnego we Francji. <i>Code pénal</i> z 1810 r.	707	1027
II. Kodyfikacja prawa karnego austriackiego	710	1031
III. Kodyfikacje prawa karnego w państwach niemieckich i II Rzeszy	715	1035

	Str.	Nb.
IV. Kodyfikacje prawa karnego w Rosji	719	1039
V. Kodyfikacje prawa karnego w innych państwach europejskich	721	1041
VI. Kodyfikacje prawa karnego w innych państwach świata	723	1042
VII. Źródła prawa karnego w Wielkiej Brytanii	724	1043
VIII. Źródła prawa karnego w Stanach Zjednoczonych	725	1044
§ 150. Podstawowa problematyka nowożytnego prawa karnego	726	1045
I. Założenia kodeksów karnych	726	1045
II. Przestępstwo – pojęcie i klasyfikacja	727	1046
III. Odpowiedzialność. Podmiotowa strona przestępstwa. Wina	730	1049
IV. Nauka o karze	733	1053
V. System kar	734	1054
1. Podział kar	734	1054
2. Kara śmierci	735	1055
3. Kary cielesne	736	1056
4. Kara pozbawienia wolności	736	1057
5. Kary majątkowe	738	1058
6. Utrata praw i kary na czci	738	1059
VI. Środki zabezpieczające	738	1060
Rozdział X. Postępowanie cywilne	741	1061
§ 151. Źródła prawa	741	1061
I. Kodyfikacja procesu cywilnego w Austrii	741	1061
II. Kodyfikacja procesu cywilnego w Prusach i II Rzeszy	744	1062
III. Kodeks procedury cywilnej Francji z 1806 r.	746	1063
IV. Kodyfikacja procesu cywilnego w Rosji	748	1064
§ 152. Cechy charakterystyczne nowożytnego procesu cywilnego	750	1065
Rozdział XI. Postępowanie karne	752	1066
§ 153. Myśl humanitarna i jej postulaty	752	1066
§ 154. Źródła prawa	754	1067
I. Kodyfikacje procesu karnego w Austrii	754	1067
II. Kodyfikacje procesu karnego w Prusach i II Rzeszy	757	1068
III. Kodyfikacje procesu karnego we Francji	759	1070
IV. Kodyfikacje procesu karnego w Rosji	761	1072
V. Kodeksy postępowania karnego w innych państwach	763	1074
§ 155. Cechy charakterystyczne procesu karnego mieszanego	764	1075
§ 156. Odmienności procesu karnego anglo-amerykańskiego ..	765	1076

Część V. Czasy współczesne

Wprowadzenie. Granice chronologiczne	769	1077
---	------------	-------------

	Str.	Nb.
Rozdział I. Konstytucyjne gwarancje praw obywatelskich i ich praktyczna realizacja w okresie międzywojennym ..	771	1078
Rozdział II. Zarys ustroju gospodarczego w okresie międzywojennym	774	1082
Rozdział III. Ustroje liberalno-demokratyczne	777	1084
§ 157. Rys historyczny	777	1084
§ 158. Stare i nowe monarchie konstytucyjne	778	1085
I. Rozwój demokracji w starych monarchiach	778	1085
II. Nowe monarchie (od drugiej połowy XIX w.). Nowe konstytucje	780	1087
III. Wymiar sprawiedliwości w monarchiach	782	1088
§ 159. Stare i nowe republiki	783	1089
I. Rozwój demokracji w starych republikach	783	1089
II. Nowe republiki liberalno-demokratyczne	785	1090
1. Władza prezydenta	786	1091
2. Zarząd centralny państwa (rząd, premier, ministrowie)	788	1092
3. Władza ustawodawcza	789	1093
4. Zarząd lokalny. Samorząd	793	1102
III. Wymiar sprawiedliwości	794	1103
Rozdział IV. Reżimy autorytarne	796	1104
§ 160. Rys historyczny	796	1104
§ 161. Pojęcie autorytaryzmu	797	1105
§ 162. Władza głowy państwa (król, prezydent, premier, <i>caudillo</i>)	798	1106
§ 163. Władza ustawodawcza	801	1107
§ 164. Zarząd lokalny. Samorząd	801	1108
Rozdział V. Reżimy totalitarne	803	1109
§ 165. Rys historyczny	803	1109
§ 166. Pojęcie totalitaryzmu	804	1110
§ 167. Totalitaryzm włoski i niemiecki. Faszyzm	804	1111
§ 168. Totalitaryzm bolszewicki. Stalinizm	807	1112
Rozdział VI. Rozwój współczesnych systemów prawnych ..	811	1113
§ 169. Systemy prawne państw demokratycznych	811	1113
§ 170. Systemy prawne państw totalitarnych	813	1114
I. System prawny Niemiec	813	1114
II. System prawny Rosji Sowieckiej i ZSRR	814	1115
1. Tworzenie podstaw bolszewickiego systemu prawa (1917–1921)	814	1115
2. Kodyfikacja prawa radzieckiego. Kierunki rozwoju	820	1119
Indeks rzeczowy	823	